

I. Uluslararası Kapadokya Felsefe ve Sosyal
Bilimler Kongresi

(CAPASS2019)

1st International Cappadocia Congress of
Philosophy and Social Sciences

25-27 APRIL, 2019

NEVŞEHİR HACI BEKTAS VELİ UNIVERSITY

NEVSEHIR/TURKEY

EDİTÖRLER/ EDITORS

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ / Assoc. Prof. Yener BEKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV / Assist. Prof. Faruk MANAV

Dr. Öğr. Üyesi Oya Esra BEKTAŞ / Assist. Prof. Oya Esra BEKTAŞ

Yazıların her türlü bilimsel ve hukuki sorumluluğu tek taraflı olarak yazara aittir. Kongre düzenleyicileri, editörler ve bilim kurulu bu konuda bir yükümlülük altına sokulamaz. Kongre tam metin bildiri kitabına yazı gönderen yazarlar bu durumu kabul ve ikrar ederler.

Yazarlar gerçeğe uygun beyanda bulunmak zorundadır. Aksi durumun tespiti halinde her türlü hukuki, bilimsel ve etik sorumluluk yazarlara aittir.

ISBN:

Publication Date: 03.07.2019

Destekleyenler / Event Supporters

Kurullar / Committees

Onur Kurulu / Honorary Committee

Prof. Dr. Mazhar BAĞLI- Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Hasan Ali KARASAR – Kapadokya Üniversitesi Rektörü
Prof. Dr. Ahmet İNAM – Orta Doğu Teknik Üniversitesi (Emekli Öğretim Üyesi)

Kongre Başkanları / Congress President(s)

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Arkeoloji Bölümü
Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV-Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi Felsefe Bölüm Başkanı

Bilim Kurulu / Scientific Committee

A. Kadir ÇÜÇEN, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY
Ahmet MAHIROĞLU, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Ali AKAR, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY
Ali Osman GÜNDOĞAN, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY
Ali MEYDAN, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Arslan TOPAKKAYA, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY
Ayhan BIÇAK, Prof. Dr. İstanbul Üniversitesi/TURKEY
Ayşe CANATAN, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Betül ÇOTUKSÖKEN, Prof. Dr. Maltepe Üniversitesi/TURKEY
Celal TÜRER, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Çetin TÜRKYILMAZ, Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi/TURKEY
Emel KOÇ, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Ertan ÖZENSEL, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Fulya BAYRAKTAR, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Hamdi BRAVO, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Hamit COŞKUN, Prof. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi
H. Haluk ERDEM, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
H. Abdullah ŞENGÜL, Prof. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hüseyin Gazi TOPDEMİR, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY
Işık EREN, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi, TURKEY
Işıl BAYAR BRAVO, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
İbrahim ARSLANOĞLU, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi (Emekli Öğr. Üyesi)/TURKEY
İbrahim KISAÇ, Prof. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
İhsan ÇAPCIOĞLU, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
İsmail KÖZ, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Kazım SARIKAVAK, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Kurtuluş DİNÇER, Prof. Dr. Hacettepe Üniversitesi/TURKEY
Levent BAYRAKTAR, Prof. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/TURKEY
Maruska VIDOVIC, Prof. Dr. Institute of Public Health, SLOVENIA
Melek DOSAY GÖKDOĞAN, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Muhsin YILMAZ, Prof. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY
Murtaza KORLAELÇİ, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Musa Kazım ARICAN, Prof. Dr. Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi/TURKEY
Mustafa ARGUNŞAH, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY
Mustafa UĞURLU, Prof. Dr. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi/TURKEY
Nebi MEHDİYEV, Prof. Dr. Trakya Üniversitesi/TURKEY
Nevzat ÖZKAN, Prof. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY
Nurten GÖKALP, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Özcan DEMİREL, Prof. Dr. Uluslararası Kıbrıs Üniversitesi/KKTC

Remzi DEMİR, Prof. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Rıfat YILDIZ, Prof. Dr. Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Taşkiner KETENCİ, Prof. Dr. Mersin Üniversitesi/TURKEY
Veli URHAN, Prof. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Zekiye KUTLUSOY, Prof. Dr. Maltepe Üniversitesi/TURKEY

Abdullah DURAKOĞLU, Doç. Dr. Abant İzzet Baysal Üniversitesi/TURKEY
A.Cem ERKMAN, Doç. Dr. Ahi Evran Üniversitesi/TURKEY
Adem ÖGER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Adem KOÇ, Doç. Dr. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
Ahmet Burak KAHRAMAN, Doç. Dr. Erciyes Üniversitesi/TURKEY
Ahmet EYİM, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY
Ahmet Oğuz, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Aysun ERGİNER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Ayten KOÇ AYDIN, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Baktygul KULZHANOVA, Doç. Dr. El-Farabi Kazak Milli Üniversitesi/KAZAKHSTAN
Baykal BİÇER, Doç. Dr. Dumlupınar Üniversitesi/TURKEY
Beyhan ZABUN, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Bulmeken Utysynovna NAKHANOVA, Sanat Üniversitesi/ KAZAKHSTAN
Cihat YAŞAROĞLU, Doç. Dr. Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Cevriye DEMİR GÜNEŞ, Doç. Dr. Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Emrah AKDENİZ, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY
Eren RIZVANOĞLU, Doç. Dr. Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY
Ergin ERGİNER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Filiz Meltem ERDEM UÇAR, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Günay KAYA, Doç. Dr. Atatürk Üniversitesi/TURKEY
Günil Özlem AYAYDIN CEBE, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hasan Hüseyin KILINÇ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hasan YAVUZER, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
İbrahim SEZER, Doç. Dr. Giresun Üniversitesi / TURKEY
Kemale UMUDOVA, Doç. Dr. Bakı Slavyan Üniversitesi/ AZERBAIJANI
M. Kubilay AKMAN, Doç. Dr. Uşak Üniversitesi/TURKEY
Mehmet Ali DOMBAYCI, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Mehmet ÇERİBAŞ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Metin BAL, Doç. Dr. Dokuz Eylül Üniversitesi/TURKEY
Metin BECERMEN, Doç. Dr. Uludağ Üniversitesi/TURKEY
Recep YILDIZ, Doç. Dr. Yalova Üniversitesi, TURKEY
Sema OĞLAK, Doç. Dr. Adnan Menderes Üniversitesi/TURKEY
Şenay GÜNGÖR, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Senem KURTAR, Doç. Dr. Ankara Üniversitesi/TURKEY
Sönmez ABBASLI, Doç. Dr. Azerbaycan Milli Bilimler Akademisi Folklor Enstitüsü/AZERBAIJANI
Şerife IŞIK, Doç. Dr. Gazi Üniversitesi/TURKEY
Türkan FIRINCI ORMAN, Doç. Dr. Başkent Üniversitesi/TURKEY
Vedat AKTEPE, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Yener BEKTAŞ, Doç. Dr. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

Adnan ESENYEL, Dr. Öğr. Üyesi Düzce Üniversitesi/TURKEY
Ajeet JAISWAL, Assist. Prof. Pondicherry University/INDIA
Arman BESLER, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Banu ALAN SÜMER, Dr. Öğr. Üyesi Kırıkkale Üniversitesi/TURKEY
Can ULUSOY, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Cemil KOYUNCU, Dr. Öğr. Üyesi Ahi Evran Üniversitesi/TURKEY
Ekrem Ziya DUMAN, Dr. Öğr. Üyesi Gazi Üniversitesi/TURKEY
Erhan ÇAPRAZ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Erkan HİRİK, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

Faruk MANAV, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Fatma Hürrem SÜNNEY, Dr. Öğr. Üyesi Giresun Üniversitesi/TURKEY
Fegani BEYLER, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Feriha TANRIKUT, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Fikret OSMAN, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Gabor Aron VITALYOS, Assist. Prof. Eötvös Lorand University, HUNGARY
Gülay ÖZDEMİR AKGÜNDÜZ, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Güneş ŞAHİN, Dr. Öğr. Üyesi Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi/TURKEY
Halil Burak SAKAL, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Hamidreza SOHRABIABAD, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hatice DOĞAN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hulusi YILMAZ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hüseyin ÇALDAK, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Hüseyin SARAÇ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Hüseyin KALEMLİ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
İlker YİĞİT, Dr. Öğr. Üyesi Burdur Mehmet Akif ERSOY Üniversitesi/TURKEY
Kudret ARAS, Dr. Öğr. Üyesi Bingöl Üniversitesi/TURKEY
Lyazzat NAKHANOVA, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Manjil HAZARIKA, Assist. Prof. Cotton University, INDIA
Matea Zajc PETRANOVIC, Assist. Prof. Institut za antropologiju, CROATIA
Menent SHUKRIEVA, Assist. Prof. University of Shumen Episkop Konstantin Preslavski, BULGARIA
Mustafa KARATAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Neşe HARBALIOĞLU, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Neval KARANFİL, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Oya Esra BEKTAŞ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Recep KÜREKLİ, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Sakineh Nouri SAEİDLOU, Assist. Prof. Urmia University, IRAN
Samed J. SHIRVAN, Assist. Prof. Yüksek İhtisas University, TURKEY
Seçil HİRİK, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Sema ÖNGÖREN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Sengün Meltem ACAR, Dr. Öğr. Üyesi Hacı Bayram Veli Üniversitesi/TURKEY
Sinan AKILLI, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Şamil YEŞİLYURT, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Tekin TUNCER, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Tuba ACAR ERDOL, Dr. Öğr. Üyesi Ordu Üniversitesi/TURKEY
Tuğrul BALABAN, Dr. Öğr. Üyesi Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY
Tuğrul ONGUN, Dr. Öğr. Üyesi Kapadokya Üniversitesi/TURKEY
Vahdet ÖZKOÇAK, Dr. Öğr. Üyesi Hitit University, TURKEY
Zeynep ZAFER ESENYEL, Dr. Öğr. Üyesi Düzce Üniversitesi/TURKEY
Zeynep BAŞERER, Dr. Öğr. Üyesi Atatürk Üniversitesi / TURKEY
Döne ARISOY, Dr. Arş. Gör. Kafkas Üniversitesi/TURKEY
Murat GÜR, Dr. Arş. Gör. Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi/TURKEY

Düzenleme Kurulu / Organization Committee

Doç. Dr. Yener BEKTAŞ

Dr. Öğr. Üyesi Faruk MANAV

Dr. Öğr. Üyesi Oya Esra BEKTAŞ

Bir Filozof Olarak Öğretmen: Öğretmen Adayları Bakış Açısıyla Geçmiş ve Şimdi Perspektifi

Selda Özer¹, Ergin Erginer², Aysun Erginer³

¹*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Yab. Dil. Yük., Yab. Dil. Böl., Türkiye, sozer@nevsehir.edu.tr*

²*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğt. Bil. Böl., Türkiye, erginerginer@nevsehir.edu.tr,*

³*Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Tem. Eğt. Böl., Türkiye, aysunerginer@nevsehir.edu.tr*

Özet

Öğrencilerine değişik bakış açıları kazandırmak durumunda olan öğretmenler için eğitime filozofça yaklaşmak, çağımız eğitim yaklaşımlarında oldukça kabul gören bir görüştür ve öğretmen adaylarının da bu perspektifle yetiştirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Öğretmen adayları ne kadar sorgulayıcı ve yaratıcı düşünebilirlerse ve ne kadar farklı ve özgün davranabilmeyi başarabilirlerse, çocuklara verilecek eğitim de o kadar nitelikli olacaktır. Türkiye ve dünyadaki öğretmen eğitimi programları incelendiğinde, öğretmen adaylarının filozofik düşüncelerini sağlayabileceği düşünülen Eğitim Felsefesi dersinin genelde zorunlu olarak okutulduğu, Eleştirel Düşünme eğitimine dönük olarak ise seçmeli derslerin okutulduğu görülmektedir.

Soru sormada zaten usta olan çocukların, eğitim süreçleri içinde bu becerilerden uzaklaşmaları, eğitim sistemlerinin temel problemleri arasında yer almaktadır. Bu durum, genellikle öğretmen yetiştirme konusundaki problemlerle ve anne-baba eğitimindeki yetersizliklerle açıklanmaktadır. Çocukların eğitimlerinin dolayısıyla düşünebilen bireyler olmalarının çevrelerindeki olumsuz koşullardan etkilendiği varsayımından yola çıkarak, öğretmenin bir filozof gibi düşünebilmesinin gelecek nesillerinin daha nitelikli yetiştirilmesine önemli bir katkı sağlayacağı açıktır. Buradan hareketle, öğretmen adaylarının filozofik düşünebilme becerilerine ne derece sahip olduklarını incelemek, bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Çalışmada, öğretmen adaylarının geçmişteki ve şu andaki filozofik düşünme becerilerine odaklanarak, a) geçmiş eğitim yaşantılarında filozofik düşünmeye yönlendirilip yönlendirilmedikleri, b) mesleki eğitim süreçleri içinde filozofik düşünme becerilerinin kazandırılmaya çalışılıp çalışılmadığı ve çalışıldıysa bunun nasıl gerçekleştirildiği incelenmiştir. Çalışma, kolay ulaşılabilir durum örneklemesi kullanılarak ve gönüllülük esası dikkate alınarak bir devlet üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Katılımcıları Sınıf Eğitimi alanında öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından 12 kadın ve 8 erkek öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma, fenomenolojik bir yaklaşımla desenlenmiştir. Veriler görüşme yöntemiyle toplanıp içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Eğitimi, Felsefe, Filozof, Analitik/Felsefi Düşünme.

The Teacher as a Philosopher: Background and Current Perspectives of Prospective Teachers

Selda Özer¹, Ergin Erginer², Aysun Erginer³

¹*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, School of Foreign Lang., Dept. of For. Lang., Turkey*
sozer@nevsehir.edu.tr

²*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, Dept. of Edu. Sci., Turkey*
erginerginer@nevsehir.edu.tr

³*Nevşehir Hacı Bektaş Veli University, Faculty of Education, Dept. of Ele. Edu. Turkey*
aysunerginer@nevsehir.edu.tr

Abstract

It is a highly accepted viewpoint in current educational approaches that teachers who want to make their students gain different perspectives consider education and training philosophically. It is of vital importance that prospective teachers are trained in this perspective. The more interrogative and creative prospective teachers are, and the more differently and originally they behave, the more qualitative they educate/train their students. When teacher training programs in Turkey and abroad are examined, they provide some courses that may enable prospective teachers to think philosophically. Philosophy of Education is usually provided as a compulsory course, and others are provided as elective courses for critical thinking.

The fact that children, already masters of asking questions, move away from these skills in the educational process is among the main problems of the education systems. This often results from problems in teacher training and inadequacies in parental education.

Based on the assumption that educating children is influenced by negative conditions in their environments, it is clear that the ability of the teacher to think like a philosopher will make a significant contribution to better and qualitative training of future generations. From this point of view, the study aims to examine the extent to which prospective teachers think philosophically. The study has focused on the background and current philosophical thinking skills of prospective teachers. The study has been examined a) whether or not prospective teachers were led to philosophical thinking during their educational experiences in the past, and b) whether or not philosophical thinking skills were brought to them during their vocational education process (in their teacher training program) and how it is carried out. The study has been carried out with junior and senior students who are studying at a faculty of education at a state university. Volunteerism has been taken into account in participation. The study group has included 12 female and 8 male prospective teachers studying at primary education teaching programs. The study will be designed phenomenologically. Data has been collected via interview technique and analyzed using content analysis.

Keywords: Teacher Training, Philosophy, Philosopher, Analytic Thinking/Thinking Philosophically.

Giriş

Felsefe eğitim ilişkisine tarih içinde göz gezdirirken çocukların düşünme şekillerinin daha üst perdeden ve genellikle küçümseyici bir şekilde değerlendirildiği, onların sorgulayıcı düşünemeyeceklerine vurgu vardır ve çocuklukta felsefi düşünmeyle ilgili de, uzun yıllar neredeyse hiç bir çalışma olmadığı görülmektedir (Lone, 2018; Matthews, 2000). Ülkemizde de bu konuda oldukça az sayıda çalışmaya (Erginer, 2017; Kefeli & Kara, 2008; Direk, 2006; Stiekel, 2005; Direk, 2004; İpşiroğlu, 1999) rastlanmaktadır. Durum öğretmen eğitimi ve öğretmen davranışları açısından da pek farklı değildir. Öğretmenin bir filozof gibi düşünmesi ve bu düşünme şeklini öğrenme ve öğretme süreçlerine aktarabilmesine dönük çalışmaların da oldukça az olduğu söylenebilir.

Eğitim ve felsefenin en iyi bağdaştırıcılarından Dewey (1916)'e göre felsefe, bir düşünme şeklidir. Felsefe, öğrenilmesi gereken konu ile ilgili belirsizliğin kaynağını bulur, sonra da bu belirsizliğin doğasını tespit ederek, hipotezler kurmayı ve bu hipotezleri sınyarak kabul veya reddetmeyi amaçlar. Bu bağlamda öğretmenin, felsefe bilmesi ya da kullanması, öğrenme öğretme süreçlerini bilimsel boyutlara taşıması ve pedagojiye sorgulayıcı yaklaşması anlamını taşımaktadır.

Cüceloğlu & Erdoğan (2013) öğretmenliğin filozofik yönüne değinirlerken, öğretmen olma ve yapma arasındaki ince nüansa bir vurgu da getirmişler, aslında öğretmenlik mesleğinin felsefi boyutuna ilişkin bir kanıt toplamayı da denemişlerdir. Örneğin, öğretmenin anlaşmazlık yaşayan iki öğrenci arasındaki sorunu çözmesinde felsefi birikimin onu sonuca götüreceğini vurgulamışlardır. Filozof öğretmen, dersinin tüm öğeleri içinde tutarlı bir bakış açısına sahip olmak durumundadır.

Öğrencilerine değişik bakış açıları kazandırmaya çalışan öğretmenler için eğitime filozofça yaklaşmak, çağımız yeni eğitim yaklaşımlarında oldukça kabul gören bir görüştür ve öğretmen adaylarının da bu perspektifle yetiştirilmesi oldukça önem taşımaktadır. Öğretmen adayları ne kadar sorgulayıcı ve yaratıcı düşünebilirlerse ve ne kadar farklı ve özgün davranabilmeyi başarabilirlerse, çocuklara verilecek eğitim de o kadar nitelikli olacaktır. Türkiye'deki öğretmen eğitimi programları incelendiğinde, öğretmen adaylarının filozofik düşüncelerini sağlayabileceği düşünülen Eğitim Felsefesi dersinin zaman içinde bazen zorunlu, bazen de seçmeli bir ders olarak okutulduğu, eleştirel düşünme eğitimine dönük olarak ise genellikle seçmeli derslerin olduğu görülmektedir. Gelişmiş eğitim sistemlerinde ise genel pedagojik yaklaşımın, çocuğun düşünmesine odaklanması nedeniyle, programlarda felsefe ya da ilişkisi olan kavramların özel dersler olarak yer almadığı dikkat çekmektedir.

Glass (2002)'a göre, öğretmenlerin öğrencileri eğitirken sahip olması gereken özellikler arasında filozof olmak muhtemelen yer almayacaktır. Öğretmenler öğrencilere rehber olma ve arkadaşça yaklaşma özelliklerini benimsemeye hazır olmalarına karşın, filozof olmaya pek sıcak bakmamaktadırlar. Filozof deyince genelde yaşlı, radikal özelliklere sahip kişiler veya tarihi figürler akla gelmektedir. Bu açıdan her durumda, "filozoflar" öğretmenler değil, başkalarıdır.

20. yüzyıla damgasını vuran ve çocukların yetişkinlerden farklı olan düşünme biçimini, "şapka"ya karşı "fil yutmuş boğa yılanı" metaforuyla literatüre sokan Exupéry, günümüzün küçük prensesi sayabileceğimiz Lind (2018, 2018a, 2018b)'in "Zackarina"sı ve arkadaşı bilge "Kumkurdu"ndaki yaklaşımlara baktığımızda, çocuk yazınında da amacın çocukları filozofça düşündürmek olduğu dikkatten kaçmamalıdır. Çocukların yetişkinlerden daha aydın düşünme gücüne sahip olduklarını savunan Hughes (2017) için de durum farklı değildir ve çocuklar büyük bir sorgulama gücüne sahiptirler. Bu bağlamda çocuklara felsefe eğitimi yapmanın gerekliliği, yetişkin gözüyle yazılmış çocuk kitaplarında da günyüzüne çıkmaktadır.

Glass (2002) "öyleyse neden öğretmen bir filozof olmak zorunda?" sorusunu sorarken, cevabı öğrenciler üzerinden vermekte ve düşüncelerini "çocuklar zaten bahsettiğimiz felsefi

niteliklere sahipler. Karşılaştıkları dünyadan gerçekten etkileniyorlar ve soru sormada ustalar. Bu insani özelliklerinin hem korunmasına hem de geliştirilmesine duyulan ihtiyacı anlayan ve takdir eden bir öğretmene ihtiyaçları vardır. Çoğu insan/öğretmen onları kaybeder” şeklinde özetlemektedir.

Curran (1953), “öğretmenler genellikle felsefelerini tartışırken; tutarsızlık, beceriksizlik veya mükemmellikten bağımsız olarak sınıflarda yapılan çeşitli uygulamaları ifade ederler. Teorik olan her şeye karşı çok sabırsızlık gösterirler. Gün içinde yapılan toplantılar, kalabalık sınıflarda öğretimin güçlüğü, bütçeleri düzenlemek ve sınavları okumakla meşgul öğretmenler teoriyi zaman kaybı olarak görürler. Daha çok yazma, okuma, kimya veya matematiğin öğretilmesinde etkili yolları keşfetmeye odaklanırlar”. Bu bağlamda öğretmenlerin, eğitim anlayışlarını çoğu zaman felsefeyle ilişkilendiremedikleri sonucuyla karşılaşılmaktadır. Geleneksel anlamda, öğretmen okuldaki rutin işleri yapan bir bilgi aktarıcısı olmanın ötesine gidememektedir. Oysaki öğretmen rutinden uzaklaştıkça ve düşünsel anlamda derinleştikçe, öğrencilerin zihin dünyalarında önemli bir gelişime katkı getirebilecektir.

Yapılan çalışmalarda (Hobson, Malderez, Tracey, Homer, Ashby, Mitchell, ... & Tomlinson, 2009), öğretmen adaylarının eğitimleri esnasında kendi felsefelerini geliştirmelerinin önemli olduğu düşünülmektedir. Öğretmen adaylarının öğretmenlerinden örneklerle, bir öğretmenin sorgulama gücü ve felsefeye bakış açısının nasıl olduğu ve olması gerektiği hakkında açıklanan bu çalışmada, geçmişten günümüze öğretmenin filozofça düşünme özelliklerini analiz etmenin, eğitim sistemine olumlu bir katkı sunacağı düşünülmektedir.

Çalışmanın Amacı

Soru sormada zaten usta olan çocukların, eğitim süreçleri içinde bu becerilerden uzaklaşmaları, eğitim sistemlerinin temel problemleri arasında yer almaktadır. Bu durum, genellikle öğretmen yetiştirme konusundaki problemlerle ve anne-baba eğitimindeki yetersizliklerle açıklanmaktadır. Çocukların eğitimlerinin, dolayısıyla düşünebilen bireyler olmalarının çevrelerindeki olumsuz koşullardan etkilendiği varsayımından yola çıkarak, öğretmenin bir filozof gibi düşünebilmesinin gelecek nesillerinin daha nitelikli yetiştirilmesine önemli bir katkı sağlayacağı açıktır. Buradan hareketle, öğretmen adaylarının filozofik düşünebilme becerilerine ne derece sahip olduklarını incelemek, bu çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır.

Çalışmada, öğretmen adaylarının geçmişteki ve şu andaki filozofik düşünme becerilerine odaklanılarak, a) geçmiş eğitim yaşantılarında filozofik düşünmeye yönlendirilip yönlendirilmedikleri, b) mesleki eğitim süreçleri içinde filozofik düşünme becerilerinin kazandırılmaya çalışılıp çalışılmadığı ve çalışıldıysa bunun nasıl gerçekleştirildiği incelenmiştir.

Çalışmanın Yöntemi

Çalışma, kolay ulaşılabılır durum örnekleme kullanılarak ve gönüllülük esası dikkate alınarak bir devlet üniversitesi eğitim fakültesinde öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf öğrencileriyle yürütülmüştür. Katılımcıları Sınıf Eğitimi alanında öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından 12 kadın ve 8 erkek öğretmen adayı oluşturmuştur. Araştırma, fenomenolojik bir yaklaşımla desenlenmiş, veriler görüşme yöntemiyle toplanıp içerik analizi kullanılarak analiz edilmiştir.

Çalışma Grubunun Özellikleri

Öğretmen adaylarının sosyo kültürel ve ekonomik alt yapıları ve bazı sosyal tercihlerine ilişkin araştırma verileri, demografik özellikler ile düşünme ve inanış biçimleri başlıklarıyla incelenmiştir.

Demografik Özellikler

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının demografik özelliklerine ilişkin veriler aşağıdaki tabloda yer almaktadır:

Tablo 1

Öğretmen Adaylarının Demografik Özellikleri

Öğretmen Adaylarının Demografik Karakteristikleri	
<ul style="list-style-type: none"> • 12'sini kadın ve 8'ini erkek öğretmen adayı oluşturmaktadır. • 10'u 3. sınıfa, 10'u 4. sınıfa devam etmektedirler. • 20-35 yaş aralığındadırlar. • Çoğunluğu şehirlerde yaşamaktadırlar ve kökenleri genellikle küçük yerleşim birimleridir. • Büyük çoğunluğunun aile ve akrabaları arasında öğretmenler vardır. • Büyük çoğunluğunun öğretmenliği seçme nedeni sahip olduğu puan, çok azının mesleğe ve çocuklara ilgi duyma ve sevmeye ya da çevresindeki olumlu örneklerdir. 	<ul style="list-style-type: none"> • Büyük çoğunluğu öğretmenliğe ilk yıllarda yerleşmişlerdir. • Çok azı daha önce bir yükseköğrenim kurumuna devam etmişlerdir. • Neredeyse hiç kimse bölüm değiştirmeyi düşünmemiştir. • Bölüm değiştirilmesi durumunda tercih edilecek diğer bölümler Okul Öncesi, PDR, Hukuk, Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler, Eczacılık vb. gibi bölümlerdir. • Büyük çoğunluğu öğretmenliği ilk sıralarda tercih etmişlerdir.

Öğretmen adaylarının çoğunluğunu kadınlar, ailesinde öğretmen bulunanlar, kökeni küçük yerleşim yerleri olanlar ve şehirlerde yaşayanlar, öğretmenliği seçme nedenleri puanının yetmesi, mesleğe ve çocuklara ilgi duyma ve çevresindeki iyi örneklerden etkilenme olanlar, öğretmenliği ilk sıralarda tercih edenler, ilk yıllarda yerleşenler ve bölüm değiştirmeyi hiç denemeyenler oluşturmaktadır. Adayların yarısı üçüncü sınıf, diğer yarısı ise son sınıf öğrencisidirler ve 20-35 yaş aralığındadırlar. Adayların öğretmenlik branşı dışında seçebilecekleri alanlar da genelde sosyal alanlardır.

Grubun Düşünme ve İnanış Biçimleri

Öğretmen adayları, filozof öğretmen olmaya ilişkin yaşantılarında belirli düşünme ve inanış şekilleri geliştirmişlerdir. Aşağıdaki tabloda bu veriler yer almaktadır:

Tablo 2

Öğretmen Adaylarının Düşünme ve İnanış Biçimleri

Öğretmen Adaylarının Düşünme ve İnanış Biçimleri	
<ul style="list-style-type: none"> • Büyük çoğunluğu öğretmen eğitimi öncesi filozofik düşünen öğretmenlere sahip olmadıklarına inanmaktadırlar. • Öğretmen eğitimi esnasında filozofik düşündüren öğretmenlerinin eğitim bilimciler olduklarını düşünmektedirler. • Öğretmen eğitimleri esnasında en fazla filozofik düşündüren derslerin Yaratıcı Drama, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Sınıf Yönetimi, Eğitsel Sinema, Eğitimde Şiddetsizlik vb. gibi dersler olduğunu düşünmektedirler. • Büyük çoğunluğu filozofik özelliğe sahip olmada dersin değil, öğretmenin kendine haz özelliklerinin etkili olduğuna inanmaktadırlar. • Büyük çoğunluğu filozof öğretmen olmanın branşla bir ilgisinin bulunmadığını, çok azı sosyal alanların filozofik düşündürmeye yatkın olduğunu düşünmektedirler. 	

- Tümü öğretmen yetiştirme programında filozofik düşünmeyi geliştirici dersler olması gerektiğine inanmaktadırlar.
- Çok azı mesleki eğitim süreci içinde filozofik düşünme becerilerinin kazandırılmaya çalışıldığına inanmaktadırlar.
- Büyük çoğunluğu her öğretmenin filozofik düşünen öğretmen olamayacağına inanmaktadırlar (*Sonradan kazanılması zor ama imkansız değildir*). Çok azı inanırsa ve isterse, mesleğini severse, kendini geliştirir ve öğrencilerinin gelişimini önemser ve çabalarsa filozofik düşünen öğretmenin olabileceğine inanmaktadırlar.
- Büyük çoğunluğu öğretmenlerin filozofik özellikler taşımasının zorunluluk olduğuna inanmaktadırlar.
- Büyük çoğunluğu öğretim kademesi yükseldikçe öğretmenlerde filozofik düşünmenin artacağına inanmaktadırlar.
- Büyük çoğunluğu öğretmenlerin filozofik düşünmesinin bir zorunluluk olduğuna, çok azı olmadığına inanmaktadırlar.

Öğretmen adaylarının çoğunluğu, öğretmen olma sürecine girmeden önce onları yetiştiren öğretmenlerinin filozofik düşünen öğretmenler olmadıklarını, öğretmen eğitimleri esnasında filozofik düşünen öğretmenlerin ise genelde eğitim bilimciler olduğunu, filozofik düşünmeyi “Yaratıcı Drama, Öğretim İlke ve Yöntemleri, Sınıf Yönetimi, Eğitimde Şiddetsizlik ve Eğitimsel Sinema” gibi derslerde öğrendiklerini ve bu düşünme şeklini öğreten derslere ihtiyaçları olduğunu fakat bunun öğretmen eğitimine yeterince yansımadağını düşünmektedirler. Adaylar, öğretmenlerin filozofik düşünmeyi sonradan kazanmanın kolay olmadığını, fakat bir öğretmenin bu düşünme şekline sahip olması gerektiğine inanmaktadırlar. Onlara göre, branş ya da öğretim kademesindeki değişimle filozofik düşünmede artış olmaz ve filozofik özelliğe sahip olmada dersin değil, öğretmenin kendine has özelliklerinin önemi vardır.

Bulgular

Öğretmen adayları geçmişte ve şimdinin öğretmenlerinin filozofik özelliklerini akademik, kişisel ve ayırıcı özellikler olarak tanımlamaktadırlar. Aşağıda adaylara göre, öğretmenlerini neden filozof öğretmen olarak nitelendirdikleri, öğretmenlerinin onları nasıl filozofik düşünmeye yönelttikleri ve nasıl filozofik düşündürdükleri, filozofik düşünme ve öğretmenlik mesleği ilişkisi ve nasıl filozof öğretmen olunabileceği ya da neden olunamayacağı, filozofik düşünmeye yönlendiren derslerin neden gerekli olduğu ve filozofik düşünmenin bir öğretmen için bir zorunluluk olması ya da olmaması durumu hakkındaki bulgulara yer verilmektedir.

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmenin Özellikleri

Filozof öğretmenin özellikleri incelendiğinde, özelliklerin dört farklı yaklaşım içinde betimlenmeye çalışıldığı görülmektedir. Bu özellikler, filozof öğretmeni tanımlayan genel özellikler, filozof öğretmenin akademik özellikleri, filozof öğretmenin kişilik özellikleri ve onu diğer öğretmenlerden ayıran özelliklerdir.

Tablo 3

Filozof Öğretmeni Tanımlayan Genel Özellikler

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmeni Tanımlayan Genel Özellikler	
<ul style="list-style-type: none"> • Düşündürebilen (öğrencileri düşünmeye, sorgulamaya, araştırmaya yönlendiren, özgür düşünme ortamı yaratabilen, öğrencilerin bir konuyu hem parça parça hem de bir bütün olarak görmelerini sağlayabilen) • Öğrencileriyle birlikte sorgulayabilen • İyi sorular soran ve sorgulayan • Bir olaya farklı açılardan (çok yönlü) bakabilen 	<ul style="list-style-type: none"> • Farklılıkları kabul edip saygı duyan • Yetenekleri keşfeden • Bilgiyi doğrudan aktarmak yerine neden-sonuç ilişkileri kuran • Öğrencilere nasıl davranacağını bilen • Farklı yöntemler uygulayarak şaşırtan • Psikolojik açıdan öğrencileri destekleyen • Kendi cümleleriyle ifade eden ve yorumunu katan

<ul style="list-style-type: none"> • Bir entelektüel (genel kültür sahibi, donanımlı, bilgili) • Problemleri kolay çözebilen • Liderlik özelliği taşıyan • Yaratıcı • Dışadönük 	<ul style="list-style-type: none"> • En önemli noktayı ustaca vurgulayabilen • Hiçliğe inanan ve bunu sınıfa uygulayarak mesleki hayatını bu yolda kurgulayan • Olması gereken gibi ama günümüzde olmayan • Yeniliklere açık
--	--

Filozof öğretmeni tanımlayan genel özellikler incelendiğinde, filozof öğretmenlerin düşünen, sorgulayan, yorumlayan, problem çözebilen, yenilikçi, çok yönlü, ilişkilendiren, yaratıcı, dışadönük, farklılıklara saygılı ve farklı, entelektüel, destekleyici özellikler taşıdığı, liderlik özelliklerine sahip ve şartırtıcı olduğu görülmektedir.

Tablo 4
Filozof Öğretmenin Akademik Özellikleri

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmenin Akademik Özellikleri	
<ul style="list-style-type: none"> • Araştıran • Çok okuyan ve okumayı içselleştiren • Kendini farklı alanlarda da geliştiren • Mesleki olarak kendini geliştiren ve alanına hakim • Sorgulayan • Psikoloji ile ilgilenen • Bilgili • Donanımlı • Disiplinli • Başarılı • Demokratik • Tecrübeli • Kendine güvenen 	<ul style="list-style-type: none"> • Yaratıcı düşünen • Çözüm üreten • İletişimi kuvvetli • Yeniliklere açık • Empati kurabilen • Neden-sonuç bağlantısı kurabilen • Doğa ile iç içe olan • Hayattan ders çıkararak • Edebiyatla ilgilenen • Belirli bir felsefeye inanıp savunan • Tartışmayı seven, fikir alış verişinde bulununca mutlu olan

Filozof öğretmeni tanımlayan akademik özellikler incelendiğinde, filozof öğretmenlerin araştıran, analiz eden ve ilişkilendiren, okuyan ve edebiyatla ilgilenen, alanına hakim ve gelişmeye açık, disiplinli, başarılı, tecrübeli, demokratik, kendine güvenen, iletişimi güçlü, tartışmacı ve fikir alışverişini önemseyen, çözümcü, yenilikçi ve yaratıcı, felsefesi olan, empatik özellikler taşıdığı görülmektedir.

Tablo 5
Filozof Öğretmenin Kişilik Özellikleri

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmenin Kişilik Özellikleri	
<ul style="list-style-type: none"> • Eleştirel düşünen, farklı düşüncelere açık • Önyargısız • Meraklı • Empati kurabilen • Sevecen • Eğlenceli • Hoşgörülü • Adil • Çocuk olabilen • Düşünebilen • Sosyal, dışadönük • Sakin, fevri olamayan • Rahat, esnek • Kendini bilen • Entelektüel • Çevresine örnek/rol model olan • Vicdanlı 	<ul style="list-style-type: none"> • Tutarlı • Ciddi • Duyarlı • Objektif • Dürüst • Gezmeyi/öğrenmeyi ve gözlem yapmayı seven • Heyecanlı • Saygılı • Naif • Dik • İdealist • Anlayışlı • Bireysel farklılıkları kabul eden • Bulunduğu ortama uyum sağlayabilen • Egosundan uzak • Hata yapabileceğini kabul eden • Çabuk kavrayan

Filozof öğretmeni tanımlayan kişilik özellikleri incelendiğinde, filozof öğretmenlerin eleştiriye ve farklı düşüncelere açık, önyargısız ve objektif, sevecen, eğlenceli, adil, sosyal, dışa dönük, rahat ve esnek, kendini bilen, uyumlu, farklı ilgi alanları olan, keşifçi, heyecanlı, gözlemci ve entelektüel, idealist, dürüst, ciddi, naif, egodan uzak, anlayışlı ve çabuk kavrayan, idol, sakın ve saygılı, hatalarını kabul etmeye açık, tutarlı, duyarlı ve bir duruşu olan (dik) özellikler taşıdığı görülmektedir.

Tablo 6**Filozof Öğretmeni Diğer Öğretmenlerden Ayıran Özellikler**

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmeni Diğer Öğretmenlerden Ayıran Özellikler	
• Geleneksellikten uzak	• Daha çok eleştiren
• Daha çok sorgulayan	• Hayata olumlu yönden bakan
• Öğrenciyi düşündüren	• Öğrenciyi bir bütün olarak gören
• Öğrenciyi bir kalıba sokmaya çalışmayan, yetenekleri ve ilgilerine yönelik gelişmesini sağlayan	• Öğrenciyi insan olarak değer veren
• Olaylara farklı yaklaşan	• Öğrenciyi yakın olan
• Yeniliklere açık	• Hitabet yeteneği olan
• Orijinal fikirler üreten	• Fikirlerin özgürce ifade edilmesini destekleyen
• Hümanist	• Öğrencilerini iyi tanıyan
• Eğlenceli	• Öğrencilerin istediğini öğreten
• Modern yöntemleri kullanan	• Sınıf kurallarını öğrencilerle belirleyen
• Bilgiyi doğrudan vermeyen, bilgiye ulaştıran	• Kendinden emin olan
• Daha esnek olan	• Daha çok araştıran
• Öğretimden çok eğitim veren	• İşine önem veren
• Sığ düşünceli olmayan	• Sevdiği için öğretmenlik yapan
• Çözüm arayıcı	• Yetiştirdiği öğrencileri diğer öğrencilerden farklı olan
• Öğrencilerin soru sormalarını destekleyen	• Öğrenme odaklı olan
• Öğrenci sorularına tatmin edici cevaplar veren	• Öğrencilerde iz bırakan
	• Günlük hayatla bağlantı kurarak öğretim yapan

Filozof öğretmeni diğer öğretmenlerden ayıran özellikleri incelendiğinde, gelenekçi olmayan, sorgulayan, araştıran ve olaylara farklı açılardan bakabilen, öğrencilerinin düşünmesine fırsat veren ve bilgiyi doğrudan aktarmayan, onları bir kalıba sokmayan ve ilgilerine göre geliştiren ve onları tatmin eden, onlarda iz bırakan, insancıl, eğlenceli, özgürlükçü ve özgün, işini seven, modern yöntemlere baş vuran, kendinden emin, çözümcü, aktüel ve öğretimden çok eğitimi önemseyen özellikler taşıdığı görülmektedir.

Adaylardan Ö4E3'e göre, "Filozof öğretmeni düşünen ve düşündürendir. Hazırcı değildir. Bilgiyi araştırır ve kendisi bulur. Rahat kişilerdir. Düşüncelerinde esneklerdir. Yargılamaz, önyargılı değildir. Farklı düşüncelere açıktır. Diğer öğretmenlerden farkı, esnek olmalarıdır". Bir diğer aday Ö5K3, "Öğrencileri düşünmeye, araştırmaya, sorgulamaya yönelten, her bilgiyi neden öğrendiğini bulmaya, irdelemeye yönlendirendir. Çocuklara bilgiyi doğrudan vermez, bulmaya yönlendirir. Çok okur. Düşüncelerini yaşar. Şiirle, edebiyatla ilgilenir. Yerine göre naif, yerine göre serttir. Eğlencelidir. Diğer öğretmenlere göre daha çok eleştirirler, sorgularlar. Hayata olumlu yönünden bakarlar. Yeni fikirler üretebilirler. Yeniliklere açıktırlar" görüşündedir. Adaylardan Ö20K3, "Tek başına değil, sınıfla beraber sorgulayan, olaylara tek boyutlu bakmayan, her şeyi hemen kabul etmeyen öğretmendir. Bazı öğretmenler hiçliğe inanabilir. Bunu sınıfa yöneltip mesleki hayatını bu yolda kurgulayabilir. Bundan öğrencileri etkilenir. Empati kurabilir. Belirli bir felsefeye inanıp savunan kişidir. Anlayışlıdır. Çözüm arayıcı özelliği ile diğer öğretmenlerden ayrılır. Çocuk "Neden?" diye sorduğunda, "İşte öyle, kural bu" demez. Eğlenceli olması da, onu farklı kılar" görüşüyle, filozof öğretmeni ayrıntı vererek betimlemeye çalışmıştır. Görüşme esnasındaki en vurgulu

ifade, aday Ö18K4'den gelmiştir. Ö18K4, “*Filozofik düşünme bir öğretmenin olmazsa olmaz özelliğidir*” demiştir.

Bir Öğretmen Neden Filozoftur?

Bir öğretmen neden bir filozofla eşleştirilir sorusunun cevabı, aşağıda öğretmen adaylarının sundukları gerekçelerle verilmektedir.

Tablo 7

Öğretmen Adaylarına Göre Bir Öğretmen Neden Filozoftur?

Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenleri Neden Filozof Öğretmendir?
<ul style="list-style-type: none"> • Öğrenmeye zorlamadığı ve görüşlere saygılı olduğu için • Ezberci yaklaşımdan uzak, sorgulayıcı, özgür ve farklı düşünmemizi sağladığı için • İşlerine hakkını verdikleri ve akademik yetkinlerinden dolayı • Bizi toplumsal olaylara duyarlı, hayatla bağlantılı yetiştirdiği için • Farklı düşündüğü/ yaklaştığı ve örnek olduğu için

Öğretmen adayları öğretmenlerini neden filozof olarak gördüklerine ilişkin olarak, aşağıdaki düşüncelere yer vermişlerdir:

Ö1K4 “*Bizi öğrenmeye zorlamadı. Görüşlerimizi hep önemsemi ve dinledi. En sinirli anında bile cezaya başvurmadi. Görüşlerimize saygılıydı*”.

Ö2K3 “*Ezberci yaklaşım yerine yaratıcı düşünmemizi sağladılar. Her zaman bir farklılığımız olması gerektiğini benimsettiler*”.

Ö4E3 “*İşlerini seviyorlardı. Bıkkınlık sergilemiyorlardı. İşlerini aşkla yapıyorlardı*”.

Ö5K3 “*Bizi toplumsal olaylara yönlendiriyorlardı. Araştırmaya yönlendiriyorlardı. Bilgiyi doğrudan vermez, bizden araştırmamızı ister ve günlük hayatla bağlantı kurmamızı sağlarlardı*”.

Ö9E3 “*Sorgulamaya yönlendiriyorlardı. Sınıftaki ortam, öğrencilerin kendilerini özgürce ifade edebileceği kadar rahattı*”.

Ö12E4 “*Farklı düşünüyordu. Benim göremediklerimi görüyordu. Düşünceleriyle hayran bırakıyordu. Akademik bilgisi üst düzeydeydi*”.

Adaylara göre, öğrencisini zorlamayan, farklılıkları önemseyen, onlara saygı duyan ve dinleyen, söz hakkı tanıyan öğretmen, filozof öğretmendir. Filozof öğretmen ezberci yaklaşmaz ve yaratıcı düşünmeye sevk eder, özgürlükçüdür. İşini aşkla yapar, akademik olarak yetkindir ve işe hakkını verir. Olayların günlük hayatla bağlantısını kurar, düşündürür, düşüncelerine hayran bırakır ve toplumsal sorunlara duyarlılık kazandırır.

Filozof Öğretmen Nasıl Filozofik Düşünmeye Yönelir?

Öğretmen adayları, öğretmenlerinin onları nasıl filozofik düşünmeye yönelttiklerini aşağıdaki gerekçelerle sunmaktadırlar.

Tablo 8

Öğretmenlerin Öğrencilerini Filozofik Düşünmeye Yönelme Biçimi

Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenleri Onları Nasıl Filozofik Düşünmeye Yöneltiler?	
<ul style="list-style-type: none"> • Daha çok okumamı sağladılar. • Sorgulamamı sağladılar. • Yorumlama becerimi geliştirdiler. • Bakış açımı değiştirmemi (farklı açılardan bakmamı) sağladılar. • Öz güvenimin gelişmesine yardımcı oldular. • Kendimi ifade etme becerimi geliştirmeme yardımcı oldular. 	<ul style="list-style-type: none"> • Araştırma becerisi edindim. • Evrensel düşünmeyi öğrendim. • Bana örnek oldular. • Deneyimleyerek öğrenmeye yardımcı oldular. • Bir düşünceyi nasıl geliştireceğimi öğrendim. • Empati kurmayı öğrendim. • ...düşünmeye başladım.

Öğretmen adayları, öğretmenlerinin okumalarını, sorgulamalarını sağlayarak onları düşünmeye, filozofik düşünmeye yönlendirdiklerine inanmaktadırlar. Böylece bakış açılarının değiştiğini, kendilerini daha iyi ifade edebildiklerini, daha empatik olduklarını, evrensel düşünmeyi öğrendiklerini, özgüvenlerinin geliştiğini, deneyimleyerek öğrenmenin ne kadar önemli olduğunu, araştırma becerilerinin geliştiğini, yorum yapmayı öğrendiklerini ifade etmişlerdir. Onlara göre, öğretmenleri rol modeldirler.

Öğretmen adaylarından bazıları, öğretmenlerinin onları nasıl filozofik düşünmeye yönlendirdiklerini aşağıdaki cümleleriyle betimlemişlerdir:

Ö8K3 “Sınıf öğretmenim yönlendirdi. Ufak bir bilgi verdi ve “Düşün, araştır ve yorumla” dedi. Ahtapotlarla ilgiliydi. Fen ve Teknoloji öğretmenim de ders içi ve ders dışı hep düşünmeye yönlendirdi”.

Ö5K3 “Kendimiz yerine evrensel düşünmeyi, empati kurmayı ve hazır bilgiye konmamayı öğrendim”.

Ö20K3 “Çok olmadı. Olsaydı, şu an sürekli her şeyi sorgulardım. Üniversite öncesi gittiğim okulda sürekli sorgulama yapmak kafamı karıştırdı. Bunu özgüvenimle tamamlayamadığım için böyle oldu”.

Filozofik Düşünme ve Öğretmenlik Mesleği İlişkisi

Öğretmenlik mesleğinin filozofik düşünme biçimi ile olan ilişkisi, öğretmen adayları tarafından aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

Tablo 9

Filozofik Düşünme ve Öğretmenlik Mesleği ile Olan İlişkisi

Öğretmen Adaylarına Göre Filozofik Düşünme ve Öğretmenlik Mesleği İlişkisi
<ul style="list-style-type: none"> • Her filozofik düşünen kişi öğretmen olamaz, tam tersi de geçerlidir. • Filozofik düşünme sadece öğretmenlikle ilgili değildir. • Filozofik düşünme insanla iletişim gerektiren her alan için gereklidir. • Filozofik düşünme pek çok meslek grubu için de gereklidir, mimarlık, mühendislik gibi. • Eğer filozofik düşünen biri öğretmen olursa, daha çok kişinin hayatına dokunabilir. • Öğretmen olmak için filozofik düşünme gereklidir ama tek başına yeterli değildir. • Filozofik düşünen biri öğretmen olmak isteyebilir. • Filozofik düşünen biri sorunlara odaklanır, öğretmen olunca da çözümler üretebilir. • Filozofik düşünen biri kısmen öğretmendir, farklı düşünür ve paylaşır. • Öğretmenler filozoflar gibi dünyayı değerlendirirler. • Filozofik düşünen ve anlatmayı sevenler öğretmen olmalıdır. • Filozoflar gibi öğretmenler de sorgulayarak bilgiye ulaşırlar. • Filozofik düşünen biri kendi öğretmen olmak istemeyebilir ama diğerleri onun öğretmen olmasını isteyebilirler. • Filozofik düşünmemem meslek seçimimde karar vermeme sağladı.

Öğretmen adaylarına göre, her filozofik düşünen kişi öğretmen olamaz, bunun tersi de geçerlidir ve filozofik düşünme sadece öğretmenlikle ilgili değil, başka alan ve disiplinlerle de ilişkili ve insanla iletişim gerektiren her alan için gereklidir. Öğretmen olmak için filozofik

Öğretmenler Nasıl Filozofik Düşündürürler?

Öğretmenlerin öğrencilerini nasıl filozofik düşündürdükleri, öğretmen adayları tarafından aşağıdaki gibi açıklanmaktadır.

Tablo 10**Öğretmenlerin Filozofik Düşündürme Biçimi**

Öğretmen Adaylarına Göre Öğretmenler Nasıl Filozofik Düşündürürler?	
<ul style="list-style-type: none"> • Düşünmeye dayalı ders işlerler. • Araştırmaya yönlendirirler. • Derslerde sorgulama yaptırırlar. • Derslerde farklı materyaller kullanır ve bizi farklı materyaller kullanmamız için teşvik ederler. • Derslerde tartışma yapılır ve herkesin fikri alınır. • Birbirimizden öğrenmemizi desteklerler. • Yeni şeyler öğreniriz. • Yanlışlarımızı görürüz. • Farklı bakış açıları kazanmamızı sağlarlar. • Farkındalığımızı arttırırlar ve kendimizi ifade etmemizi öğretirler. • Bize rol model olurlar. • Farklı sunumlara yönlendirirler. • Konuların olumlu ve olumsuz yönlerini irdeletirler. • Bu mesleğe uyup uymadığımızı sorgulamamda etkili olurlar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Deney yaparak öğreniriz. • Bilgiye kendi kendimize ulaşmamızı sağlarlar. • Mesleğimizi sevdirdirler ve ancak severek yapılabileceğini öğretirler. • Yargılamazlar. • Düşüncelere saygı duymayı öğretirler. • Empati kurmayı öğretirler. • Öğrencilerin seviyesine inmeyi öğretirler. • Farklı öğretim yöntem ve tekniklerini uygulamalı olarak kullanmayı öğretirler. • Bir konunun çarpıcı bir şekilde anlatılarak öğrencilerin derse nasıl çekildiğini gösterirler. • Öğrencilere nasıl davranacağını öğretirler. • Öğretmen olarak geleceğe yönelik fikirlerimi şekillendirmemde etkilidirler. • Alanımızda donanımlı olmamız gerektiğini öğretirler.

Öğretmen adaylarına göre, filozofik düşünen öğretmenler, derslerini düşünmeye dayalı işler ve derslerini çekici kılar, öğrencilerini araştırmaya yönlendirir ve öğrencilerin bilgiye kendi kendilerinin ulaşmalarını kılavuzlarlar. Onlara sorgulatırlar, sorunun olumlu ve olumsuz yönlerini irdeletirler, onlarda farkındalık oluşturmaya çalışırlar, geleceğe dönük olarak öğrencilerinin fikirlerine şekil ve yön verirler, empatik olmayı öğretirler. Farklı yöntem ve materyallere başvururlar.

Öğretmen adaylarından Ö8K3, öğretmenlerinin kendisini orta düzeyde filozofik biçimde düşündürdüğünü ifade ederken, öğretmenlerinin bunu nasıl yaptığını "Bazı hocalarımız farklı bakmamızı sağladı. Düşünmeye yönlendirdi. Hocalarımızdan biri, bizi çok etkiledi. Olayları çarpıcı bir şekilde anlattı. İnsanların aklına gelmeyecek, o zamana kadar duymadığı bir şeyler söyleyerek öğrencileri kazandı. Bunu düşünmeye yönlendirerek yaptı" şeklinde ifade etmiştir.

Filozofik Düşünmeye Yönlendiren Dersler Neden Gereklidir?

Öğretmen adayları, filozofik düşünmeye yönlendiren derslerin gerekliliği hakkında aşağıdaki düşüncelere sahiptirler.

Tablo 11**Filozofik Düşünmeye Yönlendiren Derslerin Gerekliliği**

Öğretmen Adaylarına Göre Filozofik Düşünmeye Yönlendiren Dersler Neden Gereklidir?	
<ul style="list-style-type: none"> • Öğrencilerin ufkunu açmak ve farklı bakış açıları kazandırmak için • Düşünmeyi sağladığı için • Öğrencilerin sorgulamasına imkan tanınması için • Öğrencilerin kendilerini özgürce ve rahatça ifade edebilmeleri için • Mesleki yeterlilik kazanmak için • Öğrencilerin kendilerini ve hayatı keşfetmeleri için • Öğrencilerin farkındalığını arttırmak için • Öğrencilerin özgüvenlerini arttırdığı için • Öğretmenlerin filozofik özellikler taşıması gerektiği için • Herkese söz hakkı vermek için 	<ul style="list-style-type: none"> • Mesleği sevdirdiği için • Öğretmenler geleceği şekillendirdiği için • Çocukların geleceklerinin parlak olması için • Öğrencilerimizi araştırmaya yönlendirmek için • Öğrencilerinin bireysel değil evrensel düşüncelerini sağladığı için • Bir öğretimde olmazsa olmaz bir özellik olduğu için • Öğrencilerin kalıpların dışına çıkması için • Öğrencilerimizin nasıl davranacağını sorgulamamız için • Öğrencilerin bireysel gelişimine katkı sağladığı için • Öğrenilenlerin kalıcı olması için

-
- Düşünmenin sorun çözdüğü, mutlu ettiği ve rahatlattığı için
 - Yaratıcı düşünmeye yönlendiği için
 - İletişime açık bir sınıf oluşturmak için
-

Adaylardan Ö9E3, “Herkes filozof öğretmen olmasa da onun özelliklerini taşımak zorunda. İletişime açık bir sınıf oluşturmak için. Herkese söz hakkı vermek gerek” düşüncesindeyken, aday Ö5K3, “Çocukları araştırmaya yönlendirmek gerek. Bencilliği aşır evrensel düşünmek gerek. Bilgiye hemen inanmamalı. Bu olay böyledir diye emir vermek yerine kendi yolunu kendisinin bulmasını sağlamak gerek” görüşündedir. Aday Ö16E4 filozofik düşünmeye yönlendiren derslerle ilgili olarak, “Bu derslerden sonra bireysel olarak geliyorum. Öğretmenin yönlendirmeleri doğrultusunda verilen cevaplara göre öğretmenler de geliyor”, derken, aday Ö17E3, Drama dersine özel bir vurgu yaparak, görüşünü “Dramanın büyüğü var, kendini açmak istiyorsun. Rahatsız. İçimizden ‘Herkesi sev, sev, sev’ deniyor” şeklinde ifade etmiştir.

Öğretmen adaylarına göre, filozofik düşünmeye yönlendiren dersler, öğrencilerin ufuklarını açtığı, kendilerini ve hayatı keşfetmelerine yardımcı olduğu, kendilerini özgürce ifade etmelerini kolaylaştırdığı, araştırmaya yönlendirdiği, farkındalık kazandırdığı, yaratıcı düşünmeye yönelttiği, bireysel değil evrensel düşünmeyi sağladığı, düşünmeyi öğrenmenin sorun çözmeyi de kolaylaştırdığı ve mutlu ettiği, öğrenmede kalıcılığı arttırdığı, kalıpların dışına çıkmayı öğrettiği ve iletişime açık bir sınıf yarattığı için gereklidirler. Bu dersler, öğretmenlik mesleğini de sevdirebilir ve öğrencilere parlak bir gelecek hazırlarlar.

Filozof Öğretmen Olunabilir mi?

Öğretmen adayları, filozof öğretmen olunup olunamayacağını aşağıdaki çeşitli gerekçelerle belirtmektedirler.

Tablo 12

Filozofik Düşünen Bir Öğretmen Olmak

Öğretmen Adaylarına Göre Filozof Öğretmen Olunabilir mi?	
<ul style="list-style-type: none"> • Filozof öğretmen olunmaz, doğrudur. • Yetenek, beceri gerektirir. 	<ul style="list-style-type: none"> • İnsani değerleri kazanarak • Sürekli işiyle ilgilenecek ve işini severek • Öğrencilerini (her açıdan) çok iyi tanıyarak • Öğrencilerini değerlendirirken yol göstererek • Gerçek hayat tecrübesi ile • Olaylara duyarlı olarak • Özgüvenli olarak • Herkese hitap etme becerisi ile • Yeniliklere açık olarak • Bencillik yerine empati kurarak • Eğlenceli olarak • Hizmet içi eğitimlere katılarak • Sosyal etkinliklere (tiyatro, sinema) katılarak • Yurtdışındaki eğitim sistemlerini inceleyerek
<ul style="list-style-type: none"> • Keşke bilsem! 	

Bir grup öğretmen adayına göre, filozof öğretmen olunmaz, doğrudur, özel yetenek ve beceri gerektirir. Nasıl filozof öğretmen olunur sorusunun cevabı yoktur. Öğretmen adaylarının çoğunluğu, inanarak ve çabalayarak filozof öğretmen olunabileceğini, bunu yapmanın araştırmaya, düşünmeyi bilmeye, yaratıcı düşünmeye, olaylara farklı bakmaya ve yeniliklere açık olmaya, özgüvenli olmaya, bencil değil empatik, duyarlı, insani ve eğlenceli olmaya, işini

sevme ve iyi yapmaya, dünyada olup bitenlerden haberdar olmaya ve kendini geliştirmeye ve sosyal etkinliklere katılmaya dayandığını düşünmektedirler.

Öğretmen adaylarından Ö1K4, düşüncesini, “*Filozof öğretmen doğuştan da gelebilir, sonradan da olunabilir. Öğretmen isterse bu yolda yürüyebilir. Bunun için de hizmet-içi eğitimlere katılabilir. Ama ek olarak, tiyatro, sinema, gezi gibi sosyal aktivitelere katılmalı. Her türden ve konudan kitaplar okunmalı. Yurt dışındaki eğitim sistemlerini incelemeli*” şeklinde ifade etmiştir.

Neden Her Öğretmen Bir Filozof Öğretmen Olamaz?

Öğretmen adayları, neden her öğretmenin filozofik düşünen bir öğretmen olamayacağını aşağıdaki çeşitli gerekçelerle belirtmektedirler.

Tablo 13

Filozofik Düşünen Bir Öğretmen Olamamak

Öğretmen Adaylarına Göre Neden Her Öğretmen Filozofik Düşünen Bir Öğretmen Olamaz?	
• Teknik olarak öğretilemez.	• Özgüveni yoksa
• İşini para kazanmak için yapıyor, memuriyeti güvünde olmak olarak algılıyorsa	• Büyüdüğü ortam, çevre izin vermediyse, vermiyorsa
• Mesleğini sevmiyorsa, benimsemiyorsa	• Düşünmeyi bilmiyorsa
• Sorgulama yapmıyor, her şeyi kabul ediyorsa	• Olaylardan kendine pay çıkarmıyorsa
	• Kendini kapatmayı tercih etmişse
	• Düşünme kişiliğine uygun değilse

Aday Ö4E3, “*İşini severek yapıyorsa olabilir. Kişilikle de alakalı. Yaratıcı düşünüyorsa ve eğlenceli ise filozof öğretmen olabilir*” görüşündedir. Aday Ö12E4 ise görüşünü, “*Doğuştan gelir. Ortaya çıkarmak öğretmenin elindedir, bunu çok çabalayarak başarabilir. Gelişime hiçbir zaman dur demez*” şeklinde ifadelendirmiştir.

Öğretmen adaylarına göre, filozof öğretmenlik, teknik olarak öğretilemez. Bir öğretmen işini para kazanmak için yapıyor ve memuriyeti sosyal güvence olarak algılıyorsa, mesleğini sevmiyor ve benimsemiyorsa, sorgulama yapmıyor ve her şeyi olduğu gibi kabul ediyorsa, özgüveni yoksa, düşünmeyi bilmiyorsa, geldiği ve yaşadığı çevre buna izin vermiyorsa, olaylardan kendine pay çıkarmıyorsa, olaylara kendini kapatmışsa ve düşünmek kişiliğine uygun değilse, filozofik düşünen bir öğretmen olamamaktadır.

Filozofik Düşünme Bir Öğretmen İçin Zorunluluk mudur?

Öğretmen adayları, filozofik düşünmenin bir öğretmen için zorunluluk olup olmadığını iki şekilde gerekçelendirmişlerdir.

Tablo 14

Filozofik Düşünme Bir Öğretmen İçin Zorunluluktur

Öğretmen Adaylarına Göre Filozofik Düşünme Bir Öğretmen İçin Zorunluluktur, Çünkü;	
• Sorgulama ve kendini geliştirmeyi sağlar.	• Alana hakim olmayı destekleyicidir.
• Öğrencilerin sorgulayarak bir sonuca ulaşmasını destekler.	• Çocuklar derin düşündüğü için önemlidir.
• Öğrencilere ulaşmak ve onlara yararlı olmak için gereklidir.	• Düşünmeden üretilmez.
• Düşünmeyi bilen bir nesil yetiştirmek için gereklidir.	• Öğrencilerinin özgürce konuşabilmesine, fikirlerini ve haklarını savunabilmelerine olanak sağlar.
• Kendine yararlı olmayı öğretir.	• Hayatı öğremeye katkısı vardır.
• Öğrencilerine ayırım yapmadan hepsine eşit yaklaşmayı sağlar.	• Bakış açısını değiştirir.
	• Öğretmenin düşünce yapısı öğrencilerin düşünmesini etkiler. Filozofik düşünen öğretmen öğrencilerini tarafsız düşünmeye sevk eder.

- Mesleği gerektiği gibi yerine getirebilmeyi sağlar.
- Öğretmenlik felsefeyle bağlantılı bir iştir.
- Öğretmen öğrenciler için idoldür.

Bazı öğretmen adaylarına göre, filozofik düşünmek bir öğretmen için zorunluluktur. Bu zorunluluk, öğretmene sorgulamayı ve kendine yararlı olmayı öğretir ve kendini geliştirmeyi sağlar, bakış açısını değiştirir, hayatı öğrenmeye katkıyı ve öğrencilere eşit ve tarafsız davranmayı sağlar. Öğretmeni alanına hakim kılar ve öğrencilerine özgürce konuşabilmesini, fikirlerini ve haklarını savunabilemelerini öğretir. Öğretmenlik felsefeyle bağlantılı bir iştir.

Öğretmen adaylarından Ö1K4, “Evet, öğretmenler filozofik düşünebilmelidir. Öğretmenlik diğer mesleklerden farklıdır. İnsanla uğraşır, insan yetiştirir. Öğretmenin filozofik düşünebilmesi de, onu diğer meslek gruplarından ayırır. Kaliteli nesiller yetiştirmesini sağlar” görüşündedir.

Tablo 15

Filozofik Düşünme Bir Öğretmen İçin Zorunluk Değildir

Öğretmen Adaylarına Göre Filozofik Düşünme Bir Öğretmen İçin Zorunluluk Değildir, Çünkü;	
• Öğretmen filozofik düşünmeye zorlarsa, ters tepebilir, öğrenci durumu içselleştiremez.	• Her öğretmen böyle düşünmek zorunda değildir.
• Öğretmen filozofik düşünmeyi zorunluluk olarak algırsa, baskıcı bir öğretmene dönüşebilir.	• Filozofik düşünmeyen öğretmen “bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın” düşüncesindedir.
• Her ders için uygun olmaz.	• Öğrenciler için süreç eğlenceli olabilir fakat tüm öğrencilerin filozofik düşünmesine katkı sağlanamayabilir.
• Filozofik düşünebilen öğretmen klasiğin dışında olduğu için ders işlemiyor gibi algılanabilir.	

Bazı öğretmen adaylarına göre ise, filozofik düşünmek bir öğretmen için zorunluluk değildir çünkü filozofik düşünme her ders için uygun olmaz. Öğretmen filozofik düşünmeye zorlarsa, ters tepebilir, öğrenci durumu içselleştiremeyebilir. Öğretmen filozofik düşünmeyi zorunluluk olarak algırsa, baskıcı bir öğretmene dönüşebilir. Filozofik düşünebilen öğretmen klasiğin dışında olduğu için ders işlemiyor gibi algılanabilir. Durum öğrenciler için eğlenceli olabilir fakat süreç tüm öğrencilerin filozofik düşünmesine katkı sağlayamayabilir. Bununla birlikte, her öğretmen böyle düşünmek zorunda değildir. Filozofik düşünen öğretmen duyarlı olan; fakat düşünmeyen, öğretmen eğitim sürecini umursamayandır.

Öğretmen adaylarından Ö4E3, öğretmenlerin filozofik düşünmeye sahip olmalarının bir zorunluluk olmaması konusunda “Olmamalı. Eğlenceli olabilir ama filozofik düşünmese de olur” şeklinde düşünmektedir. Aday Ö13K4 ise, “Olmamalı. Zaten mesleğini istemiyor. Bir de filozofik düşünmek için zorlanırsa ters tepebilir. Baskıcı bir profil oluşabilir” görüşüyle öğretmenliğin niteliksizliğine de vurgu getirerek, filozofik düşünmenin eğitim sürecini olumsuz şekilde zorlayıcı bir atmosfere sokacağına inanmaktadır.

Tartışma, Sonuç ve Öneriler

Öğretmen tipleri ile ilgili yapılan bazı çalışmalarda (Karadağ & Dulay, 2017), filozof öğretmen tanımına dolaylı göndermeler mevcut olmakla birlikte, doğrudan bir referans kaynağına rastlanmamıştır. Bu çalışmanın bulgularındaki referanslar temel alındığında ise, ‘fantastik öğretmen’ kavramı (Grant & Sleeter, 2012), filozofça düşünen öğretmen tanımıyla birebir örtüşmektedir ve filozof öğretmen olma ile bir benzerlik ilişkisi olduğu düşünülmüştür. Bu çalışma ile birlikte ‘bir filozof olarak öğretmen’ konusu ile doğrudan ilintili bir çalışmayla alanyazına bir katkı getirilmesi hedeflenmektedir.

Öğretmen adaylarının filozofik düşünme ve öneminin farkında oldukları, günümüz ve geçmişte az sayıda öğretmenlerinin filozofik düşünmeye sahip olduğu ve bu konuda yeterince yönlendirilmedikleri görülmektedir. Filozofik düşünebilmek için branş ya da görev yapılan öğretim kademesinin değil, öğretmenin bireysel özellikleri ve tercihlerinin etkili olduğu ve

filozof öğretmen olarak düşünebilmeyi deneyimli olmanın etkilediği görülmektedir. Yani filozofik düşünen öğretmen olabilmek için zamana ve nitelikli pedagojik deneyimlere ihtiyaç vardır. Filozofik düşünen öğretmen, orijinal ve yaratıcı düşünen, sorgulayıcı ve fark yaratan, rol model öğretmendir.

Sistemin filozof öğretmenlerle, filozofça düşünen çocukları yetiştirebilmesi mümkün olacağından, öğretmenlerin hizmet öncesinde ve sonrasında, sorgulayıcı, yaratıcı ve yenilikçi yaklaşımlarla yetiştirilmesinin bir zorunluluk olduğuna kuşku yoktur. Dogmalardan uzak, araştıran ve inceleyen, bilimsellikten asla ödün vermeyen bir eğitim anlayışının uygulanan eğitim politikalarında öne çıkarılması ve pedagojik düşünme biçiminin buna göre şekillendirilmesi, yeni yüzyılın ihtiyacı olan insanları yetiştirmek için de en doğru yol olarak görünmektedir.

Türk eğitim sisteminin nitelikli, özgün ve yaratıcı, sorgulayıcı, düşünen filozof öğretmenlere ihtiyacı vardır. Öğretmen yetiştirme programlarının bu ihtiyaçları temel alan değerlerle yenilenmesi, öğretim elemanlarının ise yine bu konuda akademik olarak yönlendirilmesi gerekmektedir.

Kaynakça

- Cüceloğlu, D. & Erdoğan, İ. (2013). *Öğretmen olmak*. İstanbul: Final Kültür Sanat Yayınları.
- Curran, C. E. (1953). The value of philosophy for teachers. *Educational Theory*, 3(1), 81-83.
- de Saint-Exupéry, A. (2016). *Küçük prens* (Çeviren: A. Erkey). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- Dewey, J. (1916). *Democracy and education: An introduction to the philosophy of education*. New York, NY: The Free Press.
- Direk, N. (2004). *Küçük prens üzerine düşünmek*. İstanbul: PanYayıncılık.
- Direk, N. (2006). *Filozof çocuk*. İstanbul: Pan yayıncılık
- Erginer, E. (2017). Küçük prens sandalyesi: İrdeleyeci soru sorma becerilerini geliştiren bir öğretim tekniği deneyimi, 26. *Uluslararası Eğitim Bilimleri Kongresi* 'ndeki sözlü sunum, Antalya, Türkiye.
- Glass, K. (2002). The teacher as a philosopher, Copyright 2002 Karen Glass, 10 Nisan 2018'de <https://www.karenglass.net/the-teacher-as-a-philosopher/> adresinden elde edilmiştir.
- Grant, C. A., & Sleeter, C. E. (2012). *Doing multicultural education for achievement and equity*. Routledge.
- Hobson, A. J., Malderez, A., Tracey, L., Homer, M. S., Ashby, P., Mitchell, N., ... & Tomlinson, P. D. (2009). *Becoming a Teacher: Teachers' experiences of initial teacher training*, Induction and early professional development (Final report). Nottingham: Department for Children, Schools and Families (DCSF).
- Hughes, T. (2017). *Balina nasıl balina oldu?* (Çeviren: G. Çapan). İstanbul: Can Çocuk.
- İpsiroğlu, Z. (1999). *Gelin çocuklarla birlikte düşünelim*. İstanbul: Adam Yayınları.

- Karadağ, E., & Dulay, S. (2017). *Öğretmen tipolojileri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Kefeli, İ. & Kara, U. (2008). Philosophical and critical thought development of child. *Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences*, 41(1), 339-357.
- Lind, A. (2018). *Kumkurdu* (Çeviren: A. Arda). İstanbul: Pegasus Yayıncılık.
- Lind, A. (2018a). *Dafa fazla kumkurdu* (Çeviren: A. Arda). İstanbul: Pegasus Yayıncılık.
- Lind, A. (2018b). *Daha da fazla kumkurdu* (Çeviren: A. Arda). İstanbul: Pegasus Yayıncılık.
- Lone, J. M. (2018). *Filozof çocuk* (Çeviren: G. Arıkan). İstanbul: Sola Yayınları.
- Matthews, Gareth B. (2000). *Çocukluk felsefesi* (Çeviren: E. Çakmak). İstanbul: Gendaş Kültür.
- Stiekel, B. (2005). *Çocuklar soruyor, Nobel`liler cevaplıyor* (Çeviren: E. Günce). İstanbul: Türkiye İş Bankası Yayınları.